

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ, KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS, LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBĄ

2020 m. liepos 21 d. Nr. 4D-2019/1-283
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas, pareiškėjas, nuteistasis) skundą (toliau vadinama ir – Skundas) dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD), Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN, Pravieniškių PN-AK), Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau vadinama ir – Ryšių reguliavimo tarnyba, Tarnyba, RRT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimusis.

2. Skunde nurodoma:

2.1. „2018-05-07 d. Pravieniškių PN-AK pateikiau skundą Nr. 72(6)311 dėl medikų, tačiau negavau į šį raštiško atsakymo, kurį galėčiau apskusti. Direktorius pavaduotojas su SPT viršininku padarė ant skundo neaiškų prierasą, kuris nėra skundo išnagrinėjimo dalyku“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] 2018-08-13 pateikiau prašymą Nr. 72(6) 797 susitikti su kuruojančiu sektoriaus veiklą pavaduotoju bei 2018-03-30 d. įteikiau pranešimą-prašymą Nr. 7294) 405 dėl [...] dėl ko turėčiau būti izoliuotas, tačiau vietoj pagalbos ir izoliavimo, 2018-09-03 d. nutarimu Nr. 68-1411 buvau nubaustas [...] ir 2018-09-13 d. raštu Nr. 7-2387 buvo nagrinėti nepagrįstai atsisakyta, nors ši 2018-09-20 d. ir tikslinau 2018-10-17 d. raštu Nr. 7-2795, tikslinimas taipogi buvo atmestas“;

2.3. „[...] 2018-09-21 d. pateiktu pareiškimu Nr. 72(6) 917 ir 2018-10-10 d. pareiškimu Nr. 72(1) 108 į Pravieniškių PN-AK kreipiausi dėl teisės aktų neatitinkančių kalinimo sąlygų, tačiau administracija jokio tyrimo nesiėmė, formaliai atsakė, kad nepažeidžia normų ir laikosi tvarkos, nors jokių įrodymų nėra, o raštu Nr. 7-3014 2018-11-06 visai atsisakė imtis jokių veiksmų ir teikti kažkokios pakartotinos informacijos“;

2.4. „[...] pateikiau skundą KD [...], tačiau atsakymą Nr. 2S-641 gavau tik 2019-02-08 d., t. y. praleidus tokiam pateikti terminą, maža to, iš šio, nėra matyti jokie tyrimo rezultatai, duomenys pateikti formalūs, nurodoma, ką aš rašiau ir ką atsakė Pravieniškės. Dėl mano argumentų ko visiškai nepasisakė ir šios netyrė, dėl ko net negaliu kreiptis į teismą“;

2.5. „[...] 2018-12-31 d. LR RRT pateikiau aiškiai argumentuotą, įrodymais pagrįstą skundą, kurių aplinkybių LR RRT nepagrįstai praignoravo 2019-01-30 d. raštu Nr. (64.3)1B-287 taryba

netyrė iš esmės mano nusiskundimų ir dėl šių aiškiai nepasisakė.“

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2019 m. kovo 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-283/3D-643 kreipėsi į Pravieniškių PN, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2019 m. balandžio 2 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. kovo 28 d. Pravieniškių PN atsakymą Nr. S-7345.

Pateiktame atsakyme ir papildomuose dokumentuose nurodoma:

4.1. „Nuteistasis X 2018-05-07 buvo kreipėsis su skundu į pataisos įstaigos direktorių Nr. 72(6)-311 (skundo kopija pridedama)“;

4.2. „Nuteistasis X 2018-08-13 buvo kreipėsis su prašymu į pataisos įstaigos direktorių (Reg. 2018-08-14 Nr. 72(6)-797). 2018-09-08 susitikimas įvyko, tai nuteistasis patvirtino savo parašu (pridedama kopija). Nuteistasis [...] 2018-08-31 buvo kreipėsis su pranešimu-prašymu (Reg. 2018-09-12 Nr. 72(6)-893). Nuteistojo X 2019-08-31 pranešimas-prašymas buvo išnagrinėtas ir 2019-09-13 atsakyta raštu Nr. 7-2387 „Dėl pareiškimo“ (pridedama kopija). Nuteistojo X 2019-09-20 pranešimo-prašymo patikslinimas buvo išnagrinėtas ir 2018-10-17 atsakyta raštu Nr. 7-2795 „Dėl prašymų“ (pridedamos kopijos). Pridedame 2018-09-03 pataisos įstaigos direktoriaus dėl nuteistojo X nubaudo Nr. 68-1411 kopiją“;

4.3. „Nuteistasis [...] 2018-10-17 buvo kreipėsis su pareiškimu Nr. 72(1)-1104. Nuteistojo X 2018-10-17 pareiškimas buvo išnagrinėtas ir 2018-11-05 atsakyta raštu Nr. 7-2986 „Dėl pareiškimo“ (pridedama kopija)“;

4.4. „Nuteistasis X 2019-09-17 buvo kreipėsis su skundu (Reg. 2018-09-21 Nr. 72(6)-917 ir 2018-10-09 su pareiškimu (Reg. 2018-10-10 Nr. 72(1)-108. Nuteistojo X 2019-09-21 skundas buvo išnagrinėtas ir 2019-10-19 atsakyta raštu Nr. 7-2818 „Dėl prašymo“ (pridedama kopija). Nuteistojo 2018-10-10 pareiškimas buvo išnagrinėtas ir 2018-11-06 atsakyta raštu Nr. 7-3014 „Dėl pareiškimo“ (pridedama kopija)“;

4.5. „Nuteistasis X dėl pataisos įstaigos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 3 d. nutarimo Nr. 68-144 „Dėl nuteistojo nubaudo“ ir 2018 m. rugsėjo 13 d. rašto Nr. 7-2387 kreipėsi į Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmus (Teisminio proceso Nr. 3-62-3-02652-2018-0), laukiamas sprendimas.“

5. Seimo kontrolierius 2019 m. kovo 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-283/3D-644 kreipėsi į KD, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2019 m. kovo 21 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. kovo 21 d. KD atsakymą Nr. 1S-886.

Pateiktame atsakyme ir papildomuose dokumentuose nurodoma:

5.1. „Kalėjimų departamente buvo gautas X 2018-11-09 skundas (užregistruotas 2018-11-12 Nr. 2G-3853) dėl Pravieniškių PN-AK administracijos pateiktų atsakymų pagrįstumo“;

5.2. „Į pirmiau minėtą X 2018-11-09 skundą pareiškėjui buvo atsakyta Kalėjimų departamento 2019-02-08 raštu Nr. 2S-641.“

6. Seimo kontrolierius 2019 m. kovo 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-283/3D-645 kreipėsi į Ryšių reguliavimo tarybą, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2019 m. kovo 20 d. Seimo kontrolierius gavo Tarnybos 2019-03-20 d. atsakymą Nr. 1B-890.

Pateiktame atsakyme ir papildomuose dokumentuose nurodoma:

6.1 „[...] pareiškėjo 2018 m. gruodžio 31 d. skundas Tarnyboje gautas 2019 m. sausio 3 d. (priedas Nr. 1). Skunde pareiškėjas nurodė, kad elektroninių ryšių paslaugų teikėja <...>, AB nepateikė atsakymų į jo kreipimuisi raštu, taip pat informavo, kad pareiškėjui nėra sudaromos

galimybės naudotis viešuoju taksofono tinklu būnant įkalinimo įstaigoje“;

6.2. „[...] Tarnyba, gavusi pareiškėjo skundą, 2019 m. sausio 7 d. raštu Nr. (64.3E) 1B-32 kreipėsi į <...> ir [...] paprašė pateikti išsamius paaiškinimus ir juos pagrindžiančius įrodymus dėl pareiškėjo skunde išdėstytų aplinkybių arba informuoti pareiškėją ir Tarnybą apie galimybes išspręsti iškilusią situaciją taikiai. <...> 2019 m. sausio 7 d. raštu Nr. 2019-00049 (priedas Nr. 2) pateikė informaciją dėl pareiškėjo skunde nurodomų aplinkybių. Tarnyba, atsižvelgusi į <...> rašte pateiktą informaciją [...] bei visapusiškai įvertinus skunde nurodytas aplinkybes, 2019 m. sausio 30 . raštu Nr. (64.3E) 1B-287 pareiškėjui pateikė atsakymą į skundą (priedas Nr. 3).“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus įstatymo :

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

„Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 4) skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba yra nagrinėjamas teisme. [...]“

8. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinamas ir – BVK)

11 straipsnis. Bendrosios nuteistųjų teisės – „1. Nuteistieji turi teisę teisės aktų nustatyta tvarka: 1) gauti rašytinę informaciją apie bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas, savo teises bei pareigas. Šią informaciją bausmės vykdymo institucija pateikia lietuvių kalba arba nuteistojo gimtąja kalba, arba ta kalba, kurią nuteistasis supranta; [...]“;

112 straipsnio „Pataisos įstaigų režimas ir pagrindiniai jo reikalavimai“ 2 dalis – „Pagrindiniai pataisos įstaigų režimo reikalavimai yra šie: būtinas nuteistųjų izoliavimas ir nuolatinė jų priežiūra; reikalavimas nuteistiesiems tiksliai ir nenukrypstamai atlikti savo pareigas; skirtingų laikymo sąlygų sudarymas atsižvelgiant į nuteistojo padaryto nusikaltimo pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo asmenybę ir elgesį bausmės atlikimo metu“;

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...]“

9. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...]13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo

subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas – „7. Apie prašymo ar skundo nenagrinėjimą asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos, išskyrus atvejus, kai prašyme ar skunde nenurodyta jokių asmens duomenų ryšiui palaikyti. 8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. [...]“;

31 straipsnis. Administracinės procedūros terminai – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

10. Lietuvos Respublikos pataisos pareigūnų veiklos įstatymo (toliau vadinamas – Pataisos pareigūnų veiklos įstatymas):

9 straipsnis. Pataisos pareigūnų pareigos

„Pataisos pareigūnai privalo:

- 1) padėti pataisos įstaigose laikomiems nuteistiesiems ir probacijos tarnybų prižiūrimiems asmenims įgyvendinti resocializacijos tikslus;
- 2) gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti žmogaus teises ir laisves;
- 3) apsaugoti asmenis nuo jiems gresiančio pavojaus sveikatai ir (ar) gyvybei;
- 4) gavę pranešimą apie galimai daromą nusikalstamą veiką ar kitą teisės pažeidimą arba būdami galimos nusikalstamos veikos ar kito teisės pažeidimo liudininkai, imtis neatidėliotinių priemonių užkirsti kelią galimai daromai nusikalstamai veikai ar kitam teisės pažeidimui ir apie tai pranešti tokius pažeidimus kompetentingiems tirti pareigūnams ir (ar) institucijoms;

[...]“

11. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

[...]

33. Atsakymas į prašymus, siunčiamas elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą, išskyrus atvejus, kai atsakoma į Taisyklių 20 punkte nustatytu atveju institucijoje neregistruotus prašymus.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą

arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos.

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

12. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo:

71 straipsnis. Informacijos gavimas – „1. Ryšių reguliavimo tarnyba turi teisę gauti iš valstybės, įskaitant ir Europos Sąjungos institucijų bei kitų Europos Sąjungos valstybių narių, ir savivaldybės institucijų, elektroninių ryšių tinklų bei paslaugų teikėjų ir radijo dažnių (kanalų), telefono ryšio numerių, kitų elektroninių ryšių išteklių naudotojų, taip pat asmenų visą jai, taip pat Europos Bendrijų Komisijai bei kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėms reguliavimo institucijoms reikalingą su pavestų uždavinių vykdymu ir funkcijų įgyvendinimu susijusią informaciją, įskaitant ir finansinę, nepaisant jos konfidencialumo. Elektroninių ryšių tinklų bei paslaugų teikėjai ir radijo dažnių (kanalų), telefono ryšio numerių, kitų elektroninių ryšių išteklių naudotojai, taip pat asmenys privalo pateikti informaciją pareikalavus Ryšių reguliavimo tarnybai pagal Ryšių reguliavimo tarnybos nustatytus protingus terminus ir prašomos informacijos detalumo lygį.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

13. Vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT):

13.1. 2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita

ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2876/2011)“;

13.2. 2009-04-02 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, yra nurodęs:

„[...] viešojo administravimo institucijos priimamiems sprendimams (individualiems administraciniais aktams) keliami Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis, o 2 dalyje nurodyta, kad sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Šios nuostatos reiškia, kad akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus.“

Tyrimo išvados

14. Atsižvelgiant į Skunde išdėstytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

14.1. dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimuisi;

14.2. dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimąsi;

14.3. dėl Ryšių reguliavimo tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo skundą.

Dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimuisi

15. Skunde Pareiškėjas rašė, kad kreipėsi į Pravieniškių PN su skundais ir prašymais dėl medikų, dėl susitikimo su pavaduotoju, taip pat dėl kalinimo sąlygų, dėl nuobaudos paskyrimo, tačiau Pravieniškių PN administracija į skundus atsako formaliai, nepagrįstai atsisako nagrinėti jo kreipimuisi arba apskritai nepateikia atsakymo.

16. Nagrinėdamas pareiškėjų skundus, Pravieniškių PN, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, ir objektyvumo principo, kuris reiškia, kad oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs (šios pažymos 9 punktas).

Pažymėtina, kad LVAT, atskleisdamas objektyvumo principo turinį, daro išvadą, jog laisvės atėmimo institucijų, t. y., ir Pravieniškių PN, sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai (šios pažymos 12 punktas).

17. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2018-05-07 skundu dėl medicininės priežiūros jam teikimo kreipėsi į Pravieniškių PN administraciją.

Kaip Seimo kontrolierių informavo Pravieniškių PN, Socialinės reabilitacijos skyriaus specialistas dėl Pareiškėjo 2018-05-07 skundo surašė Pravieniškių PN direktoriui 2018 m. gegužės

8 d. pažymą Nr. 65-2068, kurioje nurodė, kad Pareiškėjas nesutinka su jam skiriamu gydymu, o jo nuomonė dėl gydymo veiksmų neturėtų būti vertinama kaip medicinos specialisto. Jokių kitų dokumentų, susijusių su 2018-05-07 skundo nagrinėjimu, Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta.

Pagal pateiktą informaciją darytina išvada, kad Pravieniškių PN administracija į Pareiškėjo 2018-05-07 skundą Nr. 72(6)-311 dėl medicininės priežiūros neatsakė.

Pravieniškių PN, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

Pravieniškių PN administracija, nepateikdama atsakymo į Pareiškėjo 2018-05-07 skundą, ne tik pažeidė teisės aktų, reglamentuojančių skundų nagrinėjimą, reikalavimus, bet ir apribojo Pareiškėjo teisę skusti pareigūnų veiksmus.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo Skundo dalis dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018-05-07 skundą, kiek tai susiję su raštiško atsakymo Pareiškėjui nepateikimu, yra pagrįsta.

18. 2018-08-13 Pareiškėjas pateikė Pravieniškių PN prašymą susitikti su 2-ojo sektoriaus veiklą kuruojančiu direktoriaus pavaduotoju pokalbiui dėl jo izoliavimo.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad susitikimas ir pokalbis su direktoriaus pavaduotoju įvyko 2018-09-08; tai patvirtino Pareiškėjas savo parašu ant jo rašyto prašymo (šios pažymos 4.2 punktas).

Nors teisės aktai detalčiai nereglamentuoja terminų, per kuriuos pareigūnai turi reaguoti į nuteistųjų nusiskundimus ir pranešimus, tačiau Seimo kontrolierius pažymi, kad į nuteistųjų prašymus, susijusius su jų saugumu, turi būti reaguojama nedelsiant.

Pagal Pataisos pareigūnų veiklos įstatymo 9 straipsnio nuostatas, pataisos įstaigos pareigūnai turėtų padėti pataisos įstaigose laikomiems nuteistiesiems, apsaugoti asmenis nuo jiems gresiančio pavojaus sveikatai ir (ar) gyvybei ir padėti jiems spręsti iškilusius klausimus.

Atsižvelgiant į tai, kad pareigūnai reagavo į Pareiškėjo kreipimąsi, susitikimas su direktoriaus pavaduotoju įvyko, darytina išvada, kad Pareiškėjo Skundo dalis dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018-08-13 prašymą yra nepagrįsta.

Tačiau kartu atkreiptinas Pravieniškių PN direktoriaus dėmesys į tai, kad nuteistųjų kreipimaisi dėl jų saugumo gali būti susiję su grėsiančiu realiu pavojumi jų gyvybei ir / arba sveikatai, todėl reagavimas į juos praėjus beveik mėnesiui laiko nuo prašymo pateikimo nėra tinkamas ir gali būti laikomas nepagrįstu delsimu.

19. Pareiškėjas 2018-09-17 buvo kreipęsis į Pravieniškių PN su skundu (2018-09-21, reg. Nr. 72(6)-917) dėl laikymo sąlygų 3-iame sektoriuje.

Pravieniškių PN, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

Į skundą Pravieniškių PN pateikė 2018-10-19 atsakymą Nr. 7-2818, kuriame Pareiškėjui išsamiai atsakė į klausimus ir paaiškino apie laikymo sąlygų užtikrinimą kamerose (radijo taškų veikimą, prižiūrėtojo iškvietimo sistemą, metalinių grotų įrengimą ir reglamentavimą, apšvietimą, karšto vandens tiekimą dušo patalpose), nurodė teisinį reglamentavimą, apskundimo tvarką. Dėl to darytina išvada, kad Pravieniškių PN Pareiškėjui atsakė tinkamai, nepažeisdami Viešojo administravimo įstatymo nuostatų.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pravieniškių PN, nagrinėdama Pareiškėjo 2018-09-17 skundą, veikė tinkamai – Pareiškėjui pateikė teisės aktų reikalavimus

atitinkančią atsakymą, laikėsi teisės aktuose nustatyto termino atsakymui parengti, todėl Skundo dalis dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018-09-17 skundą, yra nepagrįsta.

20. Pareiškėjas Skunde taip pat rašė, kad 2018 m. rugpjūčio 31 d. pateikė Pravieniškių PN pranešimą-prašymą, prašydamas „izoliuoti jį nuo kitų nuteistųjų“ ir nurodydamas tokio prašymo priežastis. Į jo pranešimą-prašymą Pravieniškių PN 2018-09-13 pateikė atsakymą Nr. 7-2387, kad Pareiškėjo kreipimasis neaiškus ir prašoma jį patikslinti. Sprendimo izoliuoti Pareiškėją nebuvo priimtas, o 2018-09-03 nutarimu Nr. 68-1411 jis buvo nubaustas.

Pravieniškių PN administracija Seimo kontrolierių informavo, kad dėl minėtų klausimų Pareiškėjas yra kreipęsis į teismą.

Seimo kontrolierius, išanalizavęs Pareiškėjo skundą, pateiktą Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmams, daro išvadą, kad šiame kreipimesi aprašytos aplinkybės atitinka Seimo kontrolieriui pateikto Skundo dalyje išdėstytas aplinkybes ir šis skundas yra priimtas nagrinėti teisme (2018-12-21 nutartis).

Dėl šių priežasčių konstatuotina, kad skundas tais pačiais klausimais yra nagrinėjamas teisme.

Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 4 dalies nuostata, numatančia, kad, „jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, tyrimas nutraukiamas“, ir įvertinęs tai, kad Pareiškėjo skundas tuo pačiu klausimu yra nagrinėjamas teisme, daro išvadą, kad tęsti Skundo nagrinėjimą dėl minėtų aplinkybių nėra pagrindo.

Dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimąsi

21. Skunde Pareiškėjas teigia, kad KD pateikė skundą dėl Pravieniškių PN pateiktų jam atsakymų. KD jo skundą išnagrinėjo netinkamai, pateikė atsakymą praleidus teisės aktuose nustatytą terminą.

22. Pagal teisinį reglamentavimą bei teismų praktiką, nagrinėjant pareiškėjų skundus, KD, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo laikytis įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, kas reiškia, kad KD atsakymai į skundus ir prašymus turi būti parengti pagal jų turinį ir per teisės aktuose numatytus terminus.

BVK 183 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui, o šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo skundas KD gautas 2018-11-12 (reg. Nr. 2G-3853). Kalėjimų departamentas, išnagrinėjęs Pareiškėjo skundą, 2019-02-08 raštu Nr. 2S-641 pateikė atsakymą. Jame įvertintos aplinkybės ir konstatuota, jog į Pareiškėjo klausimus dėl laikymo sąlygų Pravieniškių PN atsakė išsamiai, tinkamai, nepažeidė teisės aktų reikalavimų, nurodytas teisinis reglamentavimas, nurodyta ir rašto apskundimo tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad atsakymą KD Pareiškėjui pateikė tik 2019-02-08 (rašto Nr. 2S-641), konstatuotina, kad skundo nagrinėjimas užtruko ilgiau nei BVK nustatytas 20 darbo dienų terminas; duomenų, kad terminas būtų pratęstas, nėra gauta.

23. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad KD, nagrinėdamas Pareiškėjo

skundą ir vertindamas Pravieniškių PN atsakymą, veikė tinkamai – Pareiškėjui pateikė teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą, tačiau nesilaikė teisės aktuose nustatyto termino atsakymui parengti, todėl Skundo dalis dėl KD netinkamo atsakymo pateikimo, kiek tai susiję su nagrinėjimo terminų nesilaikymu, yra pagrįsta.

***Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo)
netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo skundą***

24. Pareiškėjas nurodo, kad Ryšių reguliavimo tarnyba jo 2018-12-31 skundą išnagrinėjo netinkamai, t. y. jo netyrė ir dėl to pateikė netinkamą atsakymą.

25. Ryšių reguliavimo tarnyba, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.

26. Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2018-12-31 skundas Ryšių reguliavimo tarnyboje gautas 2019-01-03. Skunde Pareiškėjas nurodė, kad elektroninių paslaugų teikėjas <...> nepateikė atsakymų į jo kreipimuisi raštu, kad Pareiškėjui nėra sudaromos galimybės naudotis viešuoju taksofono tinklu būnant įkalinimo įstaigoje.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 71 straipsnio 1 dalimi, Ryšių reguliavimo tarnyba 2019 m. sausio 7 d. raštu Nr. (64.3E)1B-32 kreipėsi į <...>, prašydama pateikti išsamius paaiškinimus ir juos pagrindžiančius įrodymus dėl Pareiškėjo skunde išdėstytų aplinkybių.

2019-01-08 gavusi iš <...> atsakymą Nr. 2019-00049, Tarnyba parengė Pareiškėjui 2019-01-30 atsakymą Nr. (64.3)1B-287, kuriame pateikta informacija, gauta iš <...>, tačiau skundas iš esmės nenagrinėtas. Atsakyme taip pat nurodyta, kad Pareiškėjo asmens teisės yra kildinamos iš bausmių vykdymo proceso, todėl Ryšių reguliavimo tarnyba nėra kompetentinga spręsti skunde išdėstytų klausimų.

Vertinant Ryšių reguliavimo tarnybos pateiktą atsakymą konstatuotina, kad Tarnyba, nustačiusi, jog negali spręsti Pareiškėjo skunde nurodytų klausimų, nepagrįstai nepersiuntė skundo nagrinėti pagal kompetenciją KD ir taip pažeidė Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje nustatytą reikalavimą viešojo administravimo subjektui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas persiųsti jį nagrinėti pagal kompetenciją ir apie tai informuoti pareiškėją (šios pažymos 9 punktas).

27. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Pareiškėjo Skundo dalis dėl Ryšių reguliavimo tarnybos pareigūnų veiksmų, netinkamai nagrinėjant jo skundą, yra pagrįsta, kiek tai susiję su skundo nepersiųtimu kompetentingai institucijai.

Ryšių reguliavimo tarnybos direktoriui rekomenduotina atkreipti pavaldžių pareigūnų dėmesį į tai, kad sprendimai dėl pareiškėjų skundų, kuriuos pagal kompetenciją turi nagrinėti kiti viešojo administravimo subjektai, būtų priimamai vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies nuostatomis.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

28. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018-05-07 skundą, kiek tai susiję su raštiško atsakymo Pareiškėjui nepateikimu, pripažinti **pagrįsta**.

29. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018-08-13 prašymą **atmesti**.

30. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018-09-17 skundą **atmesti**.

31. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X Skundo dalies dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo 2018 m. rugpjūčio 31 d. pranešimą-prašymą **tyrimą nutraukti**.

32. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo kreipimąsi, kiek tai susiję su atsakymo nepateikimu per teisės aktuose nustatytą terminą, pripažinti **pagrįsta**.

33. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X Skundo dalį dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai nenagrinėjant Pareiškėjo skundą, kiek tai susiję su skundo persiuntimu kitai institucijai, pripažinti **pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

34. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad:

34.1. ateityje pareiškėjų skundai būtų nagrinėjami teisės aktų nustatyta tvarka, o atsakymai į juos būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kartu nurodant ir apskundimo tvarką;

34.2. į nuteistųjų kreipimuisi dėl jų saugumo būtų reaguojama kiek galima greičiau.

35. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriui rekomenduoja: imtis priemonių, kad ateityje nagrinėjant skundus būtų laikomasi BVK numatytų skundo nagrinėjimo terminų.

36. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriui rekomenduoja: imtis priemonių, kad ateityje nagrinėjant pareiškėjų skundus būtų laikomasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos.

37. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas